Lietas Nr. A420332516
Lietas arhīva Nr. A42-01115-17/46

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2017.gada 12.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Solveiga Pone,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pārstāvjiem /pers. A/ un /pers. B/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts darba inspekcijas pārstāvjiem /pers. C/ un /pers. D/,
trešajai personai bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētāja pusē /pers. E/

2017.gada 14.martā un 23.maijā atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz pieteicējas pieteikumu par Valsts darba inspekcijas 2016.gada 3.oktobra lēmuma Nr.2016-05-04/94-2016-05-05/376 „Lēmums par akta Nr.1300602016 par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvā rajona tiesas Valmieras tiesu namā 2016.gada 14.novembrī saņemts pieteicējas pieteikums. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2016.gada 16.novembra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A420332516.

[2] No lietas materiāliem konstatējams.

[2.1] 2016.gada 28.aprīlī Vidzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas izveidota komisija sastādījusi Aktu Nr.1300602016 par nelaimes gadījumu darbā, kas noticis 2015.gada 14.decembrī ar pieteicējas nodarbinātu personu /pers. E/ (trešo personu lietā) pieteicējas ražotnē, kas atrodas adresē: /adrese A/ (*sk.lietas 1.sējuma 48.-50.lapu*). Akta 6.3.punktā kā nelaimes gadījumā cēloņi norādīts: trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole; neapmierinoša darbinieka instruēšana un apmācība. Aktā atzīts, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

[2.2] /persona E/Vidzemes reģionālās valsts darba inspekcijas 2016.gada 28.aprīļa Aktu Nr.1300602016 par nelaimes gadījumu darbā ir apstrīdējis (*sk.lietas 45.lapu*).

[2.3] Ar Valsts darba inspekcijas 2016.gada 3.oktobra lēmumu Nr.2016-05-04/94-2016-05-05/376 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) (*sk.lietas 8.-12.lapu*) nolemts:

1) grozīt Akta 6.3.punktā norādīto nelaimes gadījuma cēloni, izsakot to šādā redakcijā: „Darbiniekam neveiktā instruktāža un apmācība par darbu, kuru pildot noticis nelaimes gadījums";

2) grozīt Akta 7.5.punktu un izteikt to šādā redakcijā: „Cietušajam nav veikta instruktāža par darbu, kuru pildot noticis nelaimes gadījums";

3) grozīt Akta sadaļu par nelaimes gadījumā darbā izraisīto veselības traucējumu smaguma pakāpi, nosakot, ka veselības traucējumi ir smagi;

4) papildināt Akta 7.sadaļu „Papildus ziņas" ar 17.18.apakšpunktu šādā redakcijā: „Atbilstoši Veselības inspekcijas 2016.gada 10.augusta vēstulei Nr.5-1/14400/7070 Cietušais guva smagus veselības traucējumus".

[3] Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir nepamatots un atceļams, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

No lietas materiāliem nevar secināt, ka nelaimes gadījums noticis trešajai personai, pildot darba uzdevumu.

Valsts darba inspekcija nav veikusi pierādījumu pārbaudi, bet ir patvaļīgi piešķīrusi trešās personas paskaidrojumiem tādu ticamības pakāpi, kas pēc būtības padara pieteicējas iesniegtos rakstveida pierādījumus (Darba aizsardzības instrukcijas Nr.15., 5., 11., 17., 19., 21. un Darba līgumu Nr.9) par nederīgiem, bez kompetentas iestādes lēmuma (eksperta atzinuma). Valsts darba inspekcija nav pievērsusi vērību tam, ka trešās personas paskaidrojumi nav apstiprināti ar citiem pierādījumiem.

Lietā nav pierādījumu, izņemot trešās personas paskaidrojumus, ka minētās Darba aizsardzības instrukcijas un Darba līgumu Nr.9 nav parakstījusi trešā persona. Faktiski Valsts darba inspekcija pārsūdzētajā lēmumā ir atzinusi, ka pieteicējas vaina tiek konstatēta uz pieņēmumiem, nevis konkrētiem apsvērumiem, pamatojoties uz pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem. Pārsūdzētajā lēmumā, bez tiesiska pamatojuma, trešās personas paskaidrojumiem ir piešķirta lielāka ticamība, nekā rakstveida paskaidrojumiem, neveicot to pārbaudi.

Vienlaikus Valsts darba inspekcija ir pārkāpusi arī Administratīvā procesa likuma 67.panta trešo daļu, jo, pirmkārt, ir atzinusi Darba aizsardzības instrukcijas Nr.15., 5., 11., 17., 19. un 21. kā nederīgus pierādījumus, otrkārt, nav sniegusi pamatojumu, kādēļ pierādījumi norādīti (vien norādījusi, ka pastāv pretrunas starp lietā esošajiem pierādījumiem). Valsts darba inspekcija ir piešķīrusi lielāku ticamību trešās personas paskaidrojumiem, nekā rakstveida dokumentiem ar juridisko spēku. Valsts darba inspekcija nav tiesīga, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, neņemt vērā pieteicējas iesniegtos dokumentus tikai tādēļ, ka trešā persona ir iesniegusi paskaidrojumus, kuros ir norādījis, ka šos dokumentus nav parakstījis. Valsts darba inspekcijai konkrētajā gadījumā, lai izdotu pieteicējai nelabvēlīgu administratīvo aktu, ir jāpierāda pieteicējas vaina, vērtējot visus pierādījumus kopsakarā, t.sk., tos, kas ir pretrunā ar trešās personas paskaidrojumiem. Pieteicēja ir izmantojusi likumā noteiktās tiesības un ir sniegusi Valsts darba inspekcijai pierādījumus pēc pieprasījuma, kas savukārt, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav ņemti vērā tikai tādēļ, ka ir pretrunā ar trešās personas paskaidrojumiem.

Lai gan trešās personas, /pers. J/ un /pers. A/ paskaidrojumos pastāv pretrunas par nelaimes gadījuma faktiskajiem apstākļiem, no minētajiem paskaidrojumiem jebkurā gadījumā izriet, ka nelaimes gadījums nenotika trešajai personai pildot darba uzdevumus, bet gan viņa vai citas personas patvaļīgas darbības rezultātā.

Attiecībā par trešās personas veselības traucējumu smaguma pakāpi pieteicēja norāda, ka Veselības inspekcijas 2016.gada 10.augusta vēstulē Nr.5-1/14400/7070 norādīts, ka Veselības inspekcija, veicot ekspertīzi, konstatējusi, ka par trešās personas veselības traucējuma smaguma pakāpi pēc traumas darbā SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" 2015.gada 16.decembrī izsniegusi kļūdainu izziņu. Savukārt pēc 2015.gada 21.decembra izmeklēšanas veikšanas konstatēts, ka trešā persona guvusi smagus veselības traucējumus.

Pieteicēja norāda, ka minēto vēstuli Valsts darba inspekcija ir saņēmusi tikai 2016.gada 11.augustā, kas ir vairāk nekā trīs mēnešus pēc tam, kad tika izdots sākotnējais Akts. Vēstules saturs pieteicējai (t.i., Akta adresātam) nav zināms un par tā izdošanu pieteicēja uzzinājusi tikai pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Papildus pieteicēja norāda, ka trešā persona Veselības inspekcijas vēstuli iesniedzis Valsts darba inspekcijā gandrīz 3 mēnešus pēc sūdzības iesniegšanas par sākotnējā Akta apstrīdēšanu. Neskatoties uz minēto, pārsūdzētajā lēmumā kā vienīgais pamatojums Akta grozīšanai ir Veselības inspekcijas vēstulē norādītais.

No minētā nav saprotams, vai SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" 2015.gada 16.decembra izziņa bija kļūdaina, jo attiecīgajā izziņā vienkārši veikta nepareiza atzīme par veselības traucējumu smaguma pakāpi, vai arī tikai pēc 2015.gada 21.decembra izmeklēšanas tika konstatēts, ka trešajai personai ir smagi veselības traucējumi. Turklāt, pēc pārsūdzētajā lēmumā norādītā, nav saprotams arī tas vai 2015.gada 21.decembrī (kas ir 5 dienas pēc 2015.gada 16.decembra) trešās personas veselības traucējumi ir radušies 2015.gada 14.decembrī notikušā nelaimes gadījuma ietekmes rezultāta (kas attiecīgi varētu būt par pamatu Akta grozīšanai).

Ņemot vēra, ka pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtēti minētie fakti, kuri bija būtiski pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai, pieteicēja uzskata, ka Valsts darba inspekcija ir nepamatoti grozījusi Akta sadaļu par nelaimes gadījumā darbā izraisīto veselības traucējumu smaguma pakāpi.

Papildus pieteicēja norāda, ka pārsūdzētais lēmums pieņemts 2016.gada 3.oktobrī, kas ir vairāk kā četrus mēnešus no trešās personas sūdzības saņemšanas dienas (2016.gada 26.maijs). Pretēji Administratīvā procesa likuma 64.panta pirmajā daļā noteiktajam, pārsūdzētajā lēmumā nav norādīti objektīvie iemesli termiņa pagarinājumam (piemēram, tas, ka Valsts darba inspekcijai bija zināms, ka Veselības inspekcija veic ekspertīzi) un kāda fakta noskaidrošanai bijusi nepieciešama ilgstoša fakta konstatācija.

[4] Valsts darba inspekcija tiesā iesniegtajā paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdēs pieteicējas pārstāvji pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā ietvertos argumentus. Atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts darba inspekcijas pārstāvji un trešā persona pieteicējas pieteikumu neatzina, minot pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietvertos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Lietā strīds ir par šādiem jautājumiem:

1) vai nelaimes gadījums, kurā cietusi trešā persona, ir noticis, trešajai personai pildot darba uzdevumu;

2) pierādījumu pietiekamību fakta konstatēšanai, ka nelaimes gadījuma cēlonis ir neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība;

3) par trešās personas veselības traucējumu smaguma pakāpi.

[8] Lai noskaidrotu, vai nelaimes gadījums ir noticis, trešajai personai pildot darba pienākumus, izvērtējami lietā esošie pierādījumi, kas satur informāciju par nelaimes gadījuma apstākļiem.

[9] Trešā persona par nodarbinātību pie pieteicējas un par nelaimes gadījumu ir sniegusi šādus paskaidrojumus.

[9.1.] 2016.gada 3.janvāra paskaidrojums pieteicējas vadītājam (*sk.lietas 1.sējuma 70.lapu*).

Paskaidrojumā norādīts: „/pers. J/ nolīga cilvēku, kas mani apmācītu darbam ar frēzi (Darba drošības instruktāžu ar mani neviens neveica). Pulkstens 8.15 tas cilvēks iestatīja frēzgalvu, kuru paņēmis no stenda un uzmontēja to uz frēzes. Viņš iedarbināja motoru un nazis izlidoja no frēzgalvas, atsitoties pret aizsargu tas trāpīja man tieši degunā. Es nokritu un guļot uz grīdas gaidīju ātro palīdzību."

[9.2.] Trešās personas 2016.gada 12.janvāra iesniegums (*sk.lietas 1.sējuma 43.lapu*), kurā norādīts, ka trešā persona 2015.gada 23.novembrī sākusi strādāt pie pieteicējas. 2015.gada 14.decembrī ieradusies darbā, kur noticis nelaimes gadījums.

Trešā persona paskaidrojumā norāda, ka darba līgums nav bijis parakstīts un darba drošības instruktāžu neviens ar trešo personu nav veicis. Ne darba līgumu, ne darba drošības žurnālu trešā persona nav parakstījusi. Darba devējs licis trešajai personai rakstīt nepatiesu paskaidrojumu.

[9.3] Trešā persona 2016.gada 12.janvāra paskaidrojumā (*sk.lietas 1.sējuma 131.lapu*) norādījusi, ka darbu pie pieteicējas sākusi 2015.gada 23.novembrī. Par darbu vienojusies ar meistaru /pers. J/. Uzsākot darbu, darba līgums netika noslēgts un nav noslēgts līdz paskaidrojuma sniegšanas brīdim. Trešā persona bija pieņemta darbā par galdnieku, taču darījusi visādus darbus, gan pie galdniekiem, gan slīpēšanas un montāžas nodaļās.

Darba laiku (no plkst.8.00 līdz plkst.17.00) noteicis /pers. J/. Samaksa tikusi noteikta par stundām. Par novembri samaksāts skaidrā naudā 165 *euro*, par decembri nauda pārskaitīta uz trešās personas kontu. Trešās personas darbu uzraudzījis meistars /pers. J/. Par darbā izmantotajiem instrumentiem trešā persona paskaidrojusi, ka izmantojusi pieteicējas zāģus, frēzes, slīpēšanas instrumentus. Par izsniegtajiem individuālās aizsardzības līdzekļiem trešā persona paskaidrojusi, ka tikuši izsniegti tikai darba cimdi slīpēšanai. Trešā persona nav bijusi instruēta darba aizsardzībā, instruktāžas žurnālos nav parakstījusies. Pie iekārtas, ar kuru vajadzēja sākt strādāt 2015.gada 14.decembrī, apmācīta nav bijis.

2015.gada 14.decembrī trešā persona sākusi strādāt plkst.8.00. Uzsākot darbu, /pers. J/ licis strādāt ar šo frēzi. /pers. J/ nolīdzis cilvēku, kas trešo personu apmācītu darbam ar frēzi. Šī cilvēka vārdu un uzvārdu trešā persona nezinot. Nolīgtais cilvēks iestatījis frēzgalvu, kuru paņēmis no stenda un uzmontējis to uz frēzes. Viņš iedarbinājis motoru un nazis izlidojis no frēzgalvas. Atsitoties pret aizsargu, tas trāpījis trešajai personai tieši degunā. Trešā persona nokritusi uz grīdas un gaidījusi ātro palīdzību.

Laika posmā no 2015.gada 23.novembra ar trešo personu kopā strādājuši: galdnieki /persona K/ un /persona G/, slīpētāji /persona M/un /persona O/; montāžā /persona P/ un /persona R/, lakotavā /persona Z/.

Trešā persona paskaidrojusi, ka nav bijusi nosūtīta uz veselības pārbaudi. Trešā persona paskaidrojumā apliecinājusi, ka uzrādītos dokumentus: darba līgumu, amata aprakstu, dokumentu par apliecinājumu veikt veselības pārbaudi, darba aizsardzības ievadapmācības un darba aizsardzības instruktāžas darba vietā reģistrācijas žurnālu, nav parakstījusi, šos dokumentus redz pirmo reizi un dokumentos esošie paraksti nav trešās personas paraksti.

[9.4] Tiesas sēdē trešā persona paskaidroja (*sk. lietas 1.sējuma 206.-208.lapu*), ka pirms darba uzsākšanas pie pieteicējas 2015.gada 12.novembrī nosūtījusi pieteicējai e-pastu ar CV (*sk. lietas 1.sējuma 203.lapu*), 16. vai 17.novembrī sazvanījies ar /pers. J/. Pēc tam bijušas brīvdienas, tāpēc sācis strādāt 23.novembrī un strādājis visu laiku līdz negadījumam.

Trešā persona pildījusi dažādus darbus – pie galdniekiem, montāžas cehā, slīpēju. Darba vietas ir bijušas izvietotas vairākās telpās: pamattelpa, kur ir galdnieki, atsevišķi, kur slīpētāji un montāžas cehs. Ar slīpētājiem kopā ir arī krāsotava vienā telpā. Trešā persona strādājusi nedaudz visur. Montāžas cehā bijuši divi vai trīs cilvēki – /persona P/ un vēl viens cilvēks, kuram vārdu neatceras. Slīpētāji bijuši divi, trīs. Bija krāsotājs /persona Z/ un noteikti divi galdnieki. Trešā persona visiem pa drusciņai palīdzējusi. Galdniecības telpā bijuši divi vai trīs darbinieki, slīpēšanas telpā divi darbinieki un vēl krāsotājs. Montāžas cehā divi vai pat trīs darbinieki.

Par darbu trešā persona saņēmusi algu: alga tikusi izmaksāta, kamēr trešā persona strādājusi un daļa naudas tikusi atnesta vecākiem, kad trešā persona bija slimnīcā.

Par darba nosacījumiem trešā persona vienojusies ar meistaru /persona J/. Attiecībā par algu bijusi vienošanās, ka maksās minimālo algu.

Līdz negadījumam trešā persona veikusi palīgdarbus, ar iekārtām nav strādājusi.

Dienā, kad noticis nelaimes gadījums, trešā persona bijusi darbā ap astoņiem. Viss noticis desmit vai piecpadsmit minūtes pāri astoņiem. Trešā persona satikusi meistaru /pers. J/, kurš teicis, lai iet pie frēzes. Tur bijis cilvēks, kurš visu iestatījis. Šis cilvēks jau pirms tam strādājis galdniecībā. Trešā persona nezin, kā sauc šo cilvēku, vārds iespējams bijis ar burtu „A". Viņš frēzi uzlicis un iedarbinājis motoru. Trešā persona stāvējusi blakus. Sanācis, ka aizsargvāks nav bijis ciet. Trešajai personai tajā brīdī nekas nav likts darīt, bijis tikai jāskatās un jāseko, kā viss notiek.

Nelaimes gadījuma brīdī klāt bijusi šī persona, kas uzmontēja frēzi (kurai bija jāapmāca trešā persona), kaut kur aizmugurē telpā ir bijis /persona K/, kurš ir galdnieks. Pretī cehā, kur būvēja mājas, arī bijuši cilvēki, bet liecinieks nezina, kā viņus sauc. Notikuma brīdī /pers. J/ nav bijis klāt, viņš aizgājis uz citu cehu rādīt darbus citiem cilvēkiem.

Pēc iekārtas iedarbināšanas iekārtas detaļa trāpījusi trešajai personai pa degunu. Trešā persona nokritusi un gaidījusi ātro palīdzību. Trešajai personai prasīts kaut kāds dokuments vai personas kods. Trešā persona nevar nosaukt personas, kuras tajā brīdī bijušas klāt, jo, kaut arī ir bijusi pie samaņas un visu atceras, acis ir bijušas ciet.

Nākamajā dienā pēc negadījuma, kad trešā persona bijusi slimnīcā, viņam zvanījis /pers. J/ un teicis, ka atsūtīs e-pastu, kas ir jāsaka, ja atnāk kādi cilvēki un kaut ko prasīs. Pēc tam trešā persona no /pers. J/ saņēmusi e-pasta vēstuli, kurā bijis uzrakstīts, kas jāsaka.

Trešā persona ar /pers. A/ nav kontaktējusies, klātienē nav tikusies. Visa saziņa un kontaktēšanās ir bijusi tikai ar /pers. J/.

[10] No trešās personas sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka trešā persona pie pieteicējas ir bijusi nodarbināta no 2015.gada 23.novembra. Laika posmā līdz negadījuma dienai trešā persona ir pildījusi dažādus palīgdarbus dažādos pieteicējas cehos. Negadījuma dienā meistars /pers. J/ trešo personu ir norīkojis strādāt ar frēzi. Trešās personas apmācībai darbam ar frēzi ir tikusi norīkota lietā neidentificēta persona, kura strādājusi pieteicējas galdniecības cehā un kura ir bijusi klāt negadījuma brīdī.

Trešās personas sniegtie paskaidrojumi liecina, ka negadījums ir noticis, trešajai personai pildot darba uzdevumu – brīdī, kad trešā persona tika apmācīta darbam ar tehnoloģisko iekārtu – frēzi /Nosaukums D/.

Lietā nav tiešu pierādījumu, kas apliecinātu trešās personas paskaidrojumos minētos apstākļus, taču lietā esošo pierādījumu kopums netieši apstiprina trešās personas sniegtā negadījuma apstākļu izklāsta patiesumu.

[11] Izvērtējot trešās personas nosaukto personu, kuras ir bijušās nodarbinātas pie pieteicējas kopā ar trešo personu, sniegtos paskaidrojumus Valsts darba inspekcijas amatpersonām un tiesas sēdē sniegtās liecības, secināms, ka minētie pierādījumi satur būtiskas pretrunas.

Trešā persona paskaidrojumos norāda, ka ar viņu kopā strādājušas šādas personas: galdnieki /persona K/ un /persona G/, slīpētāji /persona M/ un /persona O/; montāžā /persona P/ un /persona R/, lakotavā /persona Z/.

[12] /persona X/2016.gada 9.februāra paskaidrojumā norādījis, ka sācis strādāt pēc trešās personas negadījuma 2015.gada 15.decembrī (kad arī noslēgts darba līgums), ar trešo personu kopā nav strādājis (*sk.lietas 1.sējuma 76.lapu*).

Tiesas sēdē /persona X/liecināja (*sk.lietas 1.sējuma 212.-214.lapu*), ka pie pieteicējas strādā no 2016.gada, bet šajā ražotnē sācis strādāt 2013. vai 2014.gadā pie māju ražošanas, bet no 2015.gada vasaras – logu ražotnē, kur strādājis līdz septembrim vai oktobrim. Strādājis kopā ar /pers. N/ galdniecības cehā. /persona X/liecina, ka galdniecībā vēl ir strādājis /persona OO/. Montāžas cehā strādājuši viens-divi cilvēki, kā darbinieku, kas tur strādāja, liecinieks nosauc /persona P/. Cehā, kur tiek veikta slīpēšana krāsošana – /persona Z/, /persona M/ un vēl kāda sieviete, kurai vārdu neatceras – iespējams /persona AB/.

[13] /pers. N/ 2016.gada 9.februāra paskaidrojumā norāda, ka ar trešo personu kopā nav strādājis. Pie pieteicējas sācis strādāt pēc negadījuma 2015.gada 16. vai 17.decembrī (*sk.lietas 1.sējuma 78.lapu*).

Tiesas sēdē /pers. N/ liecināja, ka faktiski ražotnē sācis strādāt 2015.gada septembrī, strādājis slīpētavā. Ar /pers. N/ kopā strādājuši /persona Z/, /persona P/ un /persona K/. /persona K/ strādājis citā cehā, kur ražo logus. Montāžas cehā strādājis /persona R/. Vēl ražotnē strādājusi /persona M/ un kādu brīdi vēl viena sieviete pie krāsošanas. 2015.gada novembra beigās ģimenes apstākļu dēļ /pers. N/ aizgājis no darba. /pers. N/ atsācis strādāta 2015.gada decembrī pēc negadījuma (*sk.lietas 2.sējuma 48.-49.lapu*).

[14] Savukārt /pers. J/, kurš aplūkojamajā laika periodā vadīja pieteicējas ražotni, kurā notika negadījums, tiesas sēdē liecināja, ka galdniecības cehā strādāja /persona X/un trešā persona (*sk. lietas 1.sējuma 217.lapu*).

[15] No/persona X/un /pers. N/ liecībām izriet, ka viņi kopā ar trešo personu nav strādājuši, tostarp nav strādājuši arī negadījuma dienā. Lietā nav pierādījumu, kas liecinātu par citu personu nodarbinātību pieteicējas ražotnes galdniecības cehā negadījuma dienā.

Piešķirot ticamību minētajiem pierādījumiem, nāktos secināt, ka laika posmā no 2015.gada 23.novembra līdz negadījuma dienai galdniecības cehā nebija nodarbināta neviena persona, bet negadījuma dienā trešā persona pirmajā darba dienā dažas minūtes pēc daba dienas sākuma (pēc plkst.8.00) viena pati patstāvīgi ir uzsākusi darbu ar tehnoloģisko iekārtu - frēzi.

[16] /persona ZV/2016.gada 9.februāra paskaidrojumā norādījis, ka negadījuma dienā vēl nav strādājis pie pieteicējas. Sācis strādāt decembra vidū vai beigās un par negadījumu dzirdējis no kolēģiem (*sk. lietas 1.sējuma 75.lapu*).

Tiesas sēdē /persona ZV/liecināja, ka pie pieteicējas sācis strādāt 2016.gadā pēc Ziemassvētkiem (*sk.lietas 1. sējuma 211.-212.lapu*).

No minētajiem pierādījumiem izriet, ka /persona ZV/ir sācis strādāt pie pieteicējas pēc negadījuma, taču /pers. J/ tiesas sēdē sniegtajā liecībā

/persona ZV/ norādīja kā vienu no personām, kuras bija darbā negadījuma laikā, turklāt kā vienīgo personu, kas strādāja montāžas cehā (*sk.lietas 1.sējuma 217.lapu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka iepriekš aplūkotajiem pierādījumiem – /persona ZV/paskaidrojumam un liecībai – nav piešķirama ticamība.

Trešās personas minētā montāžas cehā nodarbinātā otra persona – /persona R/ – no lietas materiāliem nav identificējama.

[17]/persona M/tiesas sēdē liecināja, ka pie pieteicējas strādājusi līdz 2015.gada oktobrim (*sk.lietas 2.sējuma 54.-55.lapu*).

[18] /persona Z/2016.gada 9.februāra paskaidrojumā (*lietas 1.sējuma 77.lapa*) norāda, ka pie pieteicējas sācis strādāt decembra sākumā, bet trešā persona darbu pie pieteicējas uzsākusi neilgi pirms Ziemassvētkiem (2015.gadā).

/persona Z/tiesas sēdē liecināja (*sk. lietas 1.sējuma 208.-211.lapu*), ka logu ražotnē regulāri bijuši nodarbināti aptuveni 10 cilvēki. Process parasti notiekot un visi strādā. /persona Z/liecina, ka neatceras, kurš ir strādājis pie pieteicējas tieši negadījumā dienā. Kā iespējami nodarbinātas personas ražotnē šajā laika periodā /persona Z/liecībā norāda: galdniecībā – /pers. N/ un varbūt /persona K/; montāžas daļā iespējams tajā laikā strādāja /persona XZ/; slīpētavā, kur strādāja liecinieks, vēl tajā laikā strādājušas divas sievietes – viena no tām /persona M/, bet otrai vārdu /persona Z/neatceras. Par trešo personu /persona Z/liecināja, ka negadījuma dienā trešā persona ir bijusi darbā pirmo dienu un ka tiesas sēdē redz viņu pirmo reizi.

[19] /pers. S/, kurš aplūkojamajā laika periodā bija blakus esošās koka karkasu māju ražotnes vadītājs, tiesas sēdē liecināja (*sk.lietas 2.sējuma 49.-53.lapu*), ka darbā ir disciplīna. Darbs sākas astoņos, kad visi sāk strādāt un cehā ir cilvēki, tik cik ir jābūt – logu ražotnē seši, septiņi cilvēki.

/pers. S/ liecināja, ka pēc negadījuma notikuma vietā ir bijis /pers. A/, /persona J/ un iespējams /persona R/.

[20] /pers. J/ 2015.gada 15.decembra paskaidrojumā (*sk. lietas 1.sējuma 96.lapu*) norādījis, ka nelaimes gadījuma brīdī atradies lakotavā un krāsotājam devis norādījumus par dienas plānu un darbiem, kuri jāveic. Nelaimes gadījumu nav redzējis. Trešā persona nav lietojusi aizsargbrilles, kuras stāv pie frēzes, jo viņai nebija ļauts iedarbināt motoru.

Par nelaimes gadījuma cēloni /pers. J/ norādījis, ka nelaimes gadījums noticis tādēļ, ka bez /pers. J/ atļaujas un pārbaudīšanas ticis iedarbināts motors un nav bijis aizvērts aizsarga vāks. Trešajai personai ticis dots uzdevums samainīt frēzgalvu pret vajadzīgo profila frēzgalvu un uzstādīt frēzi. Sagaidīt /pers. J/, lai var turpināt. Darba uzdevumu devis /pers. J/.

2016.gada 9.februāra paskaidrojumā /pers. J/ norādījis, ka nevienu citu personu uzstādīt darba galdu nav norīkojis. To licis uzstādīt trešajai personai un gaidīt /pers. J/ tālākos norādījumus (*sk.lietas 74.lapu*).

/pers. J/ tiesas sēdē liecināja (*sk. lietas 1.sējuma 215.-220.lapu*), ka ražotnē, kas atrodas adresē /adrese A/, /pers. J/ sācis strādāt pirms trim, četriem gadiem saistībā ar māju ražošanu firmā /Nosaukums E/. Pie logu ražošanas /pers. J/ sācis strādāt 2015.gada beigās.

Trešā persona sākusi strādāt tajā dienā, kad noticis negadījums. Trešā persona ieradusies darbā aptuveni pusastoņos. Tad aizsūtīta uz ofisu sakārtot papīrus. /pers. J/ liecina, ka īsti nezin, kas tieši ticis kārtots ofisā. Tad trešā persona atgriezusies un /pers. J/ licis viņu pie darba. Tā kā trešā persona teikusi, ka saprot lietas un var strādāt, /pers. J/ norīkojis trešo personu pie frēzes, lai uzstāda frēzi. Trešajai personai bijis jāuzstāda frēzi un jāgaida /pers. J/ tālākie norādījumi. Trešajai personai nav ticis dots uzdevums iedarbināt frēzi. Neviens cits cilvēks tajā brīdī tur neesot bijis. Kā vienīgo cilvēku, kas tajā brīdī ir bijis darba vietā logu ražotnē /pers. J/ norāda krāsotāju /persona Z/. Pēc atkārtotiem tiesas jautājumiem /pers. J/ liecina, ka notikuma dienā darbā bijuši šādi darbinieki: galdniecībā /persona X/un /pers. E/; slīpētavā /persona M/, /persona Z/; montāžas cehā /persona ZV/; /pers. S/, kurš strādāja pie paneļiem.

/pers. J/ nosauc šādas personas, kuras pienākušas klāt pēc negadījuma: /pers. A/, /persona Z/, puiši, kas strādājuši pie mājām, bet kurus /pers. J/ nepazīstot.

/pers. J/ trešo personu ar darba devēja rakstveida drošības instrukcijām nav iepazīstinājis. Kad trešā persona atgriezusies no ofisa ap plkst.8.00 /pers. J/ kopā ar trešo personu piegājuši pie frēzes un /pers. J/ izstāstījis par darba galdu, ka ja neko iekšā neslēdz, nekas nevar notikt: „Redz', kur naži, vāku ciet un iekšā neslēdz."

[21] Izvērtējot minētos pierādījumus kopumā, secināms, ka /persona X/, /persona ZV/un /persona M/sniegtie paskaidrojumi un liecības par nodarbinātību pie pieteicējas ir pretrunā ar pieteicējas ražotnes vadītāja /pers. J/ sniegto liecību par šo personu nodarbinātību ražotnē negadījuma dienā. Savukārt, ņemot vērā trešās personas sniegtos paskaidrojumus par nodarbinātajiem negadījuma dienā un /pers. J/ sniegto liecību, attiecībā par /persona X/, /persona ZV/un /persona M/sniegtajām liecībām un Valsts darba inspekcijai sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka /persona X/, /persona ZV/un /persona M/sniedz nepatiesu informāciju par nodarbinātību negadījuma dienā.

/pers. J/ kā nodarbināto personu negadījuma dienā nenosauc /pers. N/, arī pats /pers. N/ noliedz faktu, ka ir strādājis kopā ar trešo personu un ka negadījuma dienā ir strādājis, taču par /persona N/ klātbūtni brīdī pēc negadījuma tiesas sēdē liecina /pers. S/. Kaut arī /pers. S/ liecībā nenosauc personas uzvārdu, bet trešā persona min divus darbiniekus ar vārdu /persona N/ (vienu, kas strādāja galdniecībā un otru – montāžas cehā un kurš lietā nav identificējams), ņemot vērā, ka negadījums notika galdniecības cehā, kas atrodas nodalīti no montāžas ceha, secināms, ka /pers. S/ liecībā minētais /persona N/ ar vislielāko varbūtību ir tieši /pers. N/, kurš noliedz savu klātbūtni negadījuma dienā.

Savukārt, ņemot vērā /persona Z/un /pers. S/ sniegto liecību par nodarbināto skaitu logu ražošanas cehā un darba kārtību ražotnē, secināms, ka /pers. J/ liecībā nenosauc visas notikuma dienā nodarbinātās personas.

[22] No Valsts ieņēmumu dienesta 2017.gada 28.marta vēstules Nr.8.16.1-4/58356 (*sk.lietas 2.sējuma 34.lapu*) konstatējams, ka pieteicēja kā nodarbinātās personas negadījuma dienā bija deklarējusi tikai /persona Z/un trešo personu, kas, ņemot vērā /pers. J/ sniegto liecību par nodarbinātajām personām negadījuma dienā un /persona Z/un /pers. S/ sniegto liecību par nodarbināto skaitu logu ražotnē, neatspoguļo patiesu informāciju par faktiski nodarbinātajām personām pieteicējas ražotnē negadījuma dienā un periodā pirms tā.

No minētās Valsts ieņēmumu dienesta vēstules konstatējams, ka pieteicēja kā nodarbinātās personas deklarējusi /persona Z/n o 2015.gada 2.novembra, trešo personu no 2015.gada 14.decembra, /persona ZV/, /pers. N/ un /persona X/no 2015.gada 15.decembra. /persona M/kā pieteicējas nodarbināta persona laika posmā no 2015.gada 1.novembra līdz 2017.gada 27.martam nav bijusi deklarēta. Bet personu ar vārdu „/persona T/" (trešā persona paskaidrojumos min darbinieku slīpētāju vārdā „/persona T/") pieteicēja kā nodarbināto personu deklarējusi ar 2015.gada 5.janvāri (/pers. T/).

Turklāt Valsts ieņēmumu dienesta 2015.gada 16.decembra vēstulē Nr.8.34-12/39823 sniegta informācija, ka pieteicēja pārskatu „Ziņas par darba ņēmējiem" par /pers. E/ pieņemšanu darbā ir iesniegusi Elektroniskā deklarēšanas sistēmā 2015.gada 14.decembrī plkst.8.26, kas ir 11 minūtes pēc negadījuma. Darba attiecību sākuma datums uzrādīts 2015.gada 14.decembris (*sk.lietas 1.sējuma 137.lapu*).

[23] Trešā persona, tiesas sēdē iesniedza elektroniskās sarakstes ar pieteicēju izdruku (*sk.lietas 1.sējuma 203.lapu*), no kuras konstatējams, ka

trešā persona, atsaucoties uz pieteicējas darba sludinājumu, 2015.gada 12.novembrī ir nosūtījusi pieteicējai elektronisku vēstuli – pieteikuma vēstuli ar trešās personas CV.

Kā norādīts šā sprieduma 9.4.punktā, šī sarakste apliecina trešās personas tiesas sēdē paskaidroto par darba attiecību nodibināšanas apstākļiem ar pieteicēju.

Minētajā izdrukā redzams, ka 2015.gada 15.decembrī plkst.10.06 trešā persona ir saņēmusi elektronisku vēstuli no /pers. J/ ar šādu tekstu:

„Sveiks /persona E/!

Tu ieradies darba 7.30 no rīta.

Izgājām cauri drosības instrukcijai

Parakstījies darba drošības žurnālā

Parakstīji darba līgumu

8.00 es tev liku iestatīt frēzi un devos uz lakotavu sadot darbus darbiniekiem

Īsi pirms 8iem tu iestatīji frēzgalvu kuru paņēmi no stenda un uzmontēji to uz frēzes un iedarbinot motoru izlidoja nazis no frēzgalvas un atsitoties pret aizsargu tas trāpija tev sejā".

Tiesas sēdē /pers. J/ nenoliedz, ka būtu rakstījis iepriekš citēto vēstuli.

Minētā vēstule nepārprotami apliecina trešās personas norādīto, ka pieteicēja ir devusi trešajai personai norādījumus par to, kāda satura paskaidrojumus trešajai personai ir jāsniedz par trešās personas nodarbinātību pie pieteicējas un par negadījuma apstākļiem.

Izvērtējot šā sprieduma 12., 13., 15.-17. un 19.punktā minēto pieteicējas darbinieku liecību un Valsts darba inspekcijai sniegtos paskaidrojumu saturu, secināms, ka arī pārējām pieteicējas nodarbinātajām personām pieteicēja ir devusi norādījumus par sniedzamo informāciju par viņu nodarbinātību, klātbūtni negadījuma vietā un par negadījuma laikā un vietā esošajām personām.

[24] Trešā persona tiesas sēdē paskaidroja, ka trešajai personai nav galdnieka izglītība, trešajai personai ir vispārējā vidējā izglītība. Ņemot vērā, ka trešā persona bija pieteicējai nosūtījusi savu CV, šis apstāklis bija zināms arī pieteicējai.

Tādējādi, ņemot vērā, ka trešajai personai nav speciālu zināšanu un prasmju galdniecībā, nav attiecīgas izglītības, darba devēja rīcība, pirmajā darba dienā uzsākot darbu, uzdot šādam darbiniekam nomainīt ražošanas iekārtas detaļas (frēzgalvu) būtu pilnīgi neloģiska.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmo daļu, novērtējot pieteicējas amatpersonu un darbinieka /pers. J/ sniegto informāciju par notikuma apstākļiem – trešās personas nodarbinātības periodu un negadījuma dienā uzdoto darba uzdevumu, tiesa atzīst, ka šiem paskaidrojumiem un liecībai nav piešķirama ticamība.

Tiesa atzīst, ka lielāka ticamība ir piešķirama trešās personas minētajiem apstākļiem, ka trešā persona ir bijusi nodarbināta pie pieteicējas arī pirms negadījuma dienas un trešajai personai nav ticis dots uzdevums patstāvīgi nomainīt iekārtas detaļu. Proti, ka negadījums ir noticis trešās personas apmācības procesā darbam ar iekārtu.

Taču arī trešās personas norīkošana apgūt darbu ar konkrētu ražošanas iekārtu ir darba uzdevums.

Turklāt, pat ja atzītu, ka /pers. J/ elektroniskajā vēstulē ir norādīta patiesa informācija par notikuma apstākļiem, nāktos secināt ka trešā persona negadījumā ir cietusi, pildot darba uzdevumu – nomainot tehnoloģiskās iekārtas frēzes detaļu.

[25] Ņemot vērā minēto un izvērtējot pārsūdzētajā lēmumā konstatētos faktus un ietverto pamatojumu par negadījuma apstākļiem, tiesa secina, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti ir atzīts, ka negadījums ir noticis trešajai personai pildot darba pienākumus, darba uzdevumu.

[26] Attiecībā par trešās personas instruēšanu darba aizsardzībā no lietas materiāliem – izkopējuma no Ievadapmācības žurnāla un Darba aizsardzības instruktāžas darba vietā žurnāla – redzams, ka žurnālos ir izdarīts ieraksts ar Nr.7 par to, ka 2015.gada 14.decembrī trešajai personai ir veikta ievadapmācība un ir tikusi instruēta darba aizsardzībā (*sk.lietas 1.sējuma 103.-106.lapu*). Kā persona, kura veikusi instruktāžu un ievadapmācību minētajos ierakstos ir norādīts /pers. A/.

/pers. A/ tiesas sēdē paskaidroja, ka ar trešo personu personīgi nav kontaktējies un personīgi arī līgumu nav slēdzis, līgums bijis sagatavots un /pers. A/ parakstīts (*sk. lietas 1.sējuma 205.lapu*). Arī pati trešā persona tiesas sēdē paskaidroja, ka ar pieteicējas amatpersonu /pers. A/ personīgi nav kontaktējusies. No minētā secināms, ka 2015.gada 14.decembrī /pers. A/ nav veicis trešās personas apmācību. No /pers. J/ tiesas sēdē sniegtās liecības izriet, ka arī /pers. J/ nav veicis trešās personas apmācību darba drošībā.

Turklāt Žurnālā izdarīto ierakstu secība rada pamatotas šaubas par tajā atspoguļoto ziņu patiesumu. Proti, ierakstam par trešās personas instruktāžu seko ieraksts Nr.8 par /persona Z/instruktāžu 2015.gada 28.oktobrī. Tādējādi ierakstu secība liecina par to, ka žurnālā ieraksti nav izdarīti žurnālā norādītajos datumos, kas savukārt ir pamats apšaubīt arī ierakstu satura patiesumu vismaz attiecībā uz apmācību veikšanas datumu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī apstākli, ka pieteicēja nav sniegusi ne papildus pierādījumus, ne arī paskaidrojumos par apstākļiem, kā ir tikusi veikta trešās personas ievadapmācība un apmācība darba aizsardzībā un kura persona to ir veikusi, tiesa secina, ka trešās personas paskaidrojumiem par to, ka trešās personas apmācība darba aizsardzībā nav tikusi veikta un ka nekādus pieteicējas dokumentus (Darba līgumu, žurnālu un apliecinājumu par veselības pārbaudi) trešā persona nav parakstījusi, ir piešķirama lielāka ticamība, nekā lietā iesniegto žurnālu izkopējumiem, kuros esošo trešās personas vārdā izdarīto parakstu trešā persona neatzīst par savu parakstu.

Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu pārsūdzētajā lēmumā secināto, ka pieteicēja nebija veikusi trešās personas ievadapmācību un instruktāžu darba aizsardzībā.

[27] Attiecībā par trešās personas veselības bojājumu smaguma pakāpi atzīstams, ka Valsts darba inspekcija, nosakot kaitējuma smaguma pakāpi, pamatoti ir ņēmusi vērā Veselības inspekcijas atzinumā noteikto.

No lietas materiāliem konstatējams, ka SIA „Rīgas Austrumu klīniskā slimnīca" 2015.gada 16.decembra Izziņā par veselības traucējumu smaguma pakāpi nelaimes gadījumā darbā cietušajam nodarbinātajam vai citai personai, kura ir pakļauta apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem un arodslimībām Nr.1.7-06/16/2245 saskaņā ar Noteikumu Nr.950 19.punktu novērtēts, ka trešās personas veselības traucējumi nav smagi (*sk. lietas 1.sējuma 86.lapu*).

Trešā persona par minēto izziņu ir iesniegusi sūdzību Veselības inspekcijai.

Veselības inspekcijas 2016.gada 10.jūlija vēstulē Nr.5-1/14400/7070 sniegta informācija par to, ka ekspertīzē par trešajai personai sniegto medicīnisko atzinumu par veselības traucējumu smaguma pakāpi pēc traumas darbā atzīts, ka trešā persona 2015.gada 14.decembrī ieguvusi smagus veselības traucējumus. SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" 2015.gada 16.decembrī izsniegusi kļūdainu atziņu. Izziņā norādītā traumas smaguma pakāpe noteikta pirms izmeklējuma veikšanas 2015.gada 21.decembrī (*sk.lietas 1.sējuma 44.lapu*).

Saskaņā ar Noteikumu Nr.950 18.punktu ārstniecības iestādei ir pienākums sniegt izziņu par darba negadījumā cietušas personas veselības

traucējumu smaguma pakāpi atbilstoši Noteikumu Nr.950 19.punktam, 3. un 4.pielikumam. Savukārt Ārstniecības likuma 10.pantā noteikts, ka veselības aprūpes profesionālo un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādēs kontrolē Veselības inspekcija. No minētā izriet, ka Veselības inspekcija ir kompetentā iestāde ārstniecības iestāžu ārstniecības kvalitātes un darbspējas ekspertīzes kontrolei, kura bija tiesīga un atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumu Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums" 4.1.punktam veikt ekspertīzi un, izvērtējot trešās personas medicīnas dokumentāciju, sniegt atzinumu cita starpā par trešajai personai nodarītā veselības traucējuma smaguma pakāpi, kas ir saistošs gan darba devējam, gan Valsts darba inspekcijai.

Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka Valsts darba inspekcija, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, pamatoti ir ņēmusi vērā Veselības inspekcijas ekspertīzē par trešajai personai sniegto medicīnisko atzinumu par veselības traucējumu smaguma pakāpi pēc traumas darbā noteikto veselības traucējumu smaguma pakāpi. Proti, pārsūdzētajā lēmumā pamatoti ir atzīts, ka nelaimes gadījumā darbā trešajai personai ir izraisīti smagi veselības traucējumi.

[28] Apkopojot iepriekš minēto un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289. - 290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts darba inspekcijas 2016.gada 3.oktobra lēmuma Nr.2016-05-04/94-2016-05-05/376 „Lēmums par akta Nr.1300602016 par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

Tiesnese S.Pone